

REŻYSERIA **Krystyna Janda**

TLUMACZENIE **Anna Kołyszko**

SCENOGRAFIA **Arkadiusz Kośmider**

ASYSTENTKA SCENOGRAFA **Małgorzata Domańska**

KOSTIUMY **Dorota Roqueplo**

ASYSTENTKA KOSTIUMOLOGA **Emilia Czartoryska**

ŚWIATŁO **Dariusz Kuc**

MUZYKA **Paweł Mykietyn**

CHOREOGRAFIA **Anna Iberszer**

PRODUCENT WYKONAWCZY **Ewa Ratkowska**

PREMIERA 15 listopada 2008 r.

AKTOR O NIEUSTALONEJ PŁCI – KRETYNIK

Maria Seweryn

PISARZ – REŻYSER – SZCHIZOKRATES

Cezary Zak

DEBILIUSZ – KRÓL – PAN KASANDER

Piotr Machalica/Wiktor Zborowski

DZIEWCZYNA – DORIS

Patrycja Szczepanowska

IDIOTOS – BÓG

Rafał Rutkowski

KOBIETA Z WIDOWNI – KOBIETA Z NOŻEM W PIERSI – PYTIA

Elżbieta Czerwińska

MĘŻCZYŻNA Z WIDOWNI

Adam Krawczuk

LORENZO – POSŁANIEC

Maciej Wierzbicki

STRAŻNIK

Marcin Perchuć

POSTAĆ Z JAKIEJŚ SZTUKI

Michał Breitenwald

CHÓR

Teatr MONTOWNIA

**(Adam Krawczuk, Marcin Perchuć,
Rafał Rutkowski, Maciej Wierzbicki)**

GŁOSY W TELEFONIE

Woody Allen, Marta Bartkowska

INSPICJENT

Ewa Ratkowska

OSOBA Z WIDOWNI

Alicja Przerazińska

Nie jestem religijny, więc nie czuję respektu przed żadną religią. Uważam, że wszystkie religie były fałszywe, oszukańcze i szkodliwe. Zarówno judaizm, jak i chrześcijaństwo. To, że jestem Żydem, ułatwia wywołanie śmiechu, gdy opowiadam niektóre żarty. Słowo „żyd” stało się zresztą wytrychem, bo ludzie są na tym tle przewrażliwieni. Powiesz „żyd” i wszyscy wybuchają śmiechem. Powiesz „katolik” i wszyscy wybuchają śmiechem. To zupełnie jak z seksem. Uważam, że wszyscy ludzie należą do tej samej religii i wszelkie wyznania postrzegam jak kluby zrzeszające miłośników pielgrzymek, masonów, itd. Nie rodzimy się żydami, katolikami czy muzułmanami, tylko przyłączamy się do nich i dajemy im pieniądze, po czym uzyskujemy w ten sposób usprawiedliwienie naszej niechęci do innych. Nagle jestem z tymi, a nienawidzę tamtych. Nie ma to żadnego związku z religią – w jej głębszym, indywidualnym sensie.

Ten cytat z Woody’ego Allena i lektura tekstu sztuki **Bóg** wyjaśniają wiele, ale głównie w sprawie tytułu sztuki i żartów samego Allena z przesłania, które winien zawierać tekst czy wieczór teatralny. Przesłanie, które autor formułuje tutaj, w tej sztuce brzmi groźnie: **JEŚLI BÓG ISTNIEJE TO KONIEC! TRZEBA BĘDZIE PONIEŚĆ KARĘ ZA GRZECHY!** Ale też żartom na ten temat w tekście nie ma końca. Bóg i zastanawianie nad Jego istnieniem czy Jego brakiem i wynikające z tego konsekwencje to tylko prowokacja, wyrazista i efektowna kwestia. A wiadomość końcowa dla publiczności w formie przesyłki przyniesionej przez posłańca – **BÓG UMARŁ. STOP. JESTEŚCIE ZDANI NA SIEBIE. STOP** z podpisem – *Salon gry w kręgle Moscovitza* – to typowy dla Allena żart, wielokrotnie powtarzany, przetwarzany, cytowany. Ale wreszcie nie o Boga tu chodzi. Ten tekst teatralny to moim zdaniem jeden z najbardziej błyskotliwych, najbardziej zabawnych żartów scenicznych na temat teatru, artystów, funkcji sztuki, jej zadań. Na temat tradycji, aktorstwa, relacji widzowie aktorzy, autorzy, dramaturdzy, inscenizacji... Pyszna zabawa nie pozbawiona sensu.

Spektaklem *Bóg* Woody'ego Allena chciałam dwa lata temu otworzyć dużą scenę teatru Polonia, a tym samym użyć go jako swoistego manifestu nowo powstającego teatru. Na szczęście, z wielu powodów ode mnie nie zależnych, skrzyłam w stronę Czechowa, tradycji, szacunku. I dobrze się stało. Dziś, po trzech latach zmagania z zadaniem, jakim było stworzenie nowej sceny, na taki manifest nie odważyłabym się nigdy. Dziś, po wielu teatralnych wieczorach, premierach, zakrętach, wyborach, wiem, że utwór Woody'ego Allena zasługuje na nasz entuzjazm, pracę i wiarę, ale zbyt lekce sobie waży to, co potem okazało się tak trudne i wymagające „potu, krwi i łez”. Dlatego *Bóg* robiony dopiero teraz, jako jedna z wielu naszych pozycji repertuarowych, jest na swoim miejscu i możemy kpić, śmiać się i cieszyć tym tekstem i tymi żartami z teatru i jego misji, biorąc dużo powietrza w płuca, bez skrupowania, zahamowań, grając od kulisy do kulisy, jak to się ładnie w środowisku nazywa.

Nasz Teatr obchodzi razem z premierą *Boga* swoje 3. urodziny. Dwadzieścia tytułów w repertuarze, blisko stu aktorów, reżyserów, muzyków, scenografów, kostiumologów, maszynistów, ludzi od światła i techniki, komputerów i dźwięku, ludzi tworzących to, co dotąd tu się stało, i odwiedzających nas przy kolejnych granych stale tytułach. Dwieście pięćdziesiąt tysięcy widzów siedzących w niewygodnych krzesłach naszego teatru. Dwa tysiące siedemset godzin grania. Rozpędzeni, uśmiechnięci, rozśpiewani, pełni nadziei i wielokrotnie brawury na scenie, jasno patrzymy w przyszłość. I na szczęście tylko mnie czasem oczy zachodzą na czarno, a w mózgu kołacze się powtarzana z uporem przepowiednia - każdy układ trwa szczęśliwie tylko dziesięć lat. Szczególnie ten w sztuce, w grupie. Po dziesięciu latach każdy styl, pomysł, sposób działania musi ulec zmianie, bo się wyczerpuje. Siedzę sobie czasem na widowni naszego Teatru, z boku i obserwuję na szczęście wciąż niesłabnący entuzjazm, śledzę przyjemność aktorów grających, tropię zdarzające na scenie, na szczęście, cuda. Ale co jakiś czas odzywa się wtedy w głowie – Jak długo? A co dalej? Zaglądam w oczy współpracownikom, aktorom, garderobianym, maszynistom i śledzę ewentualne zachmurzenia.

Nie ma. Na razie ich nie ma, ale co będzie za rok? – myślę.

Na razie jestem pewna, tu nie ma wieczorów byle jakich, scen puszczonych, ról od niechcenia, źle uprasowanych koszul czy zakurzonych peruk. Tu nie ma odfajkowywania, nudzenia się, odbębniania, nie ma płynących letnio godzin, jest żar, przyjemność, podniecenie i radość. I nie używając żadnych większych słów - jest dobrze. A tylko mnie czasem dręczy zatruta myśl, lęk: co dalej, co ma być dalej, żeby utrzymać sens, poczucie sensu, wiarę w sens tego wysiłku.

Żeby tego nie stracić.

Moi Państwo, *Bóg*, kolejna premiera. Urodzinowa. Ku radości i refleksji. Dla przyjemności i zastanowienia. A po niej, mam nadzieję, wiele następnych. Dobrych, gorszych, złych i wspaniałych. Trafionych i chybionych. No cóż, to jest codzienność teatru. I oby tylko sens nie uciekł, bo on daje siłę i bezkarność, radość tworzenia. A ja po wielu latach życia scenicznego wiem, że publiczność czuje wszystko, do najdrobniejszego drżenia. Jej się nie oszuka ani formą, ani inscenizacją, ani kostiumami, ani scenografią, ani atrakcją żadną. Musi być zawartość i sens. Śmiejmy się z siebie, z Woodym Allenem, bo to wielka umiejętność, a ci, którzy to umieją i robią, stać ich na to, są mocni. Na razie wiem jedno, *Bóg* w naszym Teatrze istnieje i w prostym i metaforycznym sensie. O to jestem spokojna.

A na koniec jeszcze raz zacytuję Woody'ego Allena ... Gdyby tylko Bóg dał jakiś jasny znak, że istnieje! Na przykład złożył solidny depozyt w szwajcarskim banku na moje nazwisko...byłoby i mnie i Teatrowi lżej.

Krystyna Janda.

PS. Tej pani, która w księdze dla widzów napisała, żebym wyrzuciła tego pana od świateł, bo się spóźnił ze światłem, chcę tylko odpowiedzieć, że taka jest inscenizacja, światło ma się spóźniać i tak wchodzić, jak wchodzi. Pozdrawiamy ją, i ja i ten pan od światła i dziękujemy za troskę o jakość.

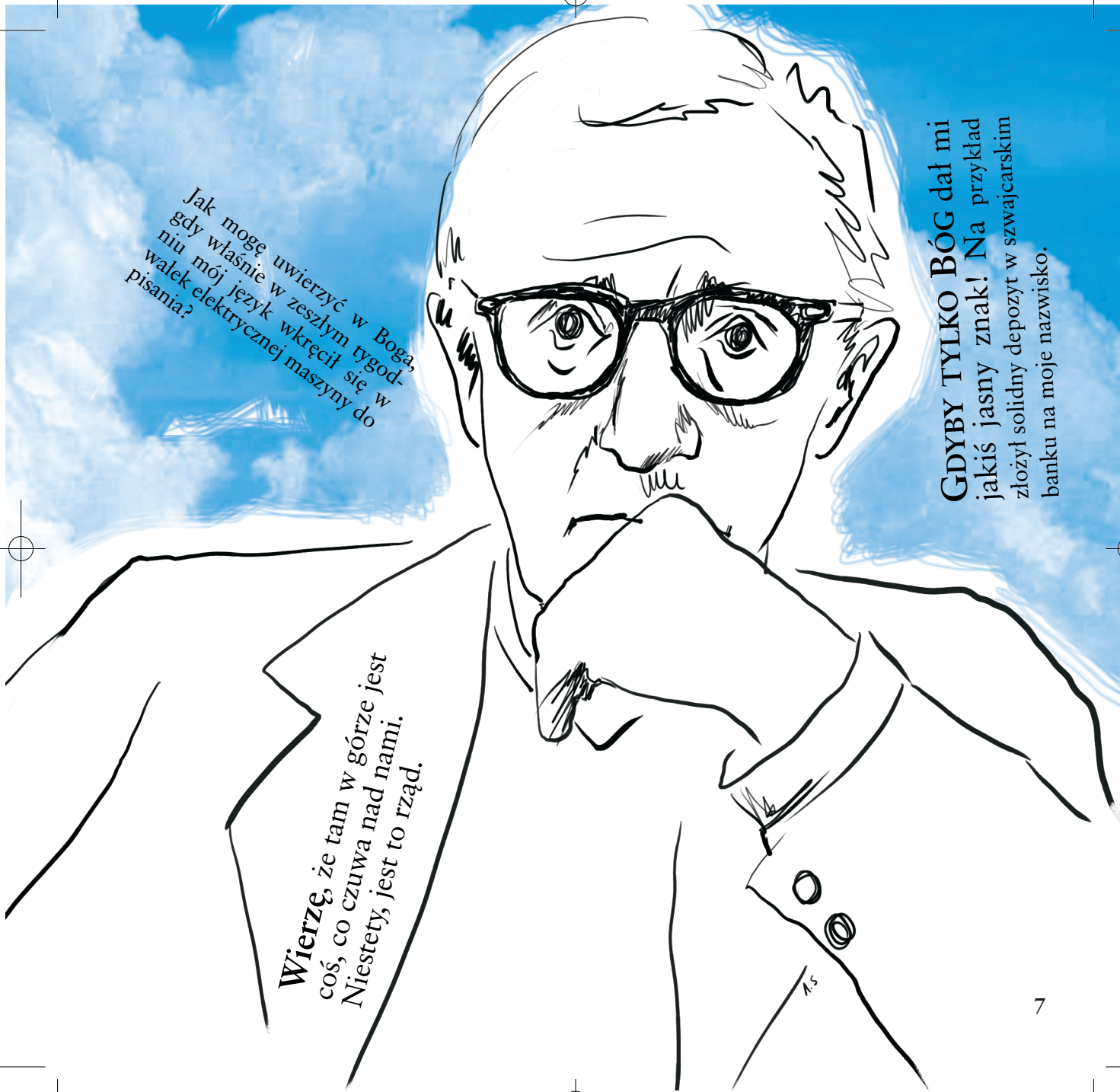
Nie dość, że **BÓG** nie istnieje
to jeszcze spróbujcie znaleźć hydraulika w weekend.

Na zarzuty krytyków, że w swoich filmach próbuje naśladować **Boga**, odpowiadał: **A czy to zły wzór?**

Dla ciebie jestem ateistą, dla **Boga** – konstruktywną opozycją.

6

*Jak mogę uwierzyć w Boga,
gdy właśnie w zeszłym tygod-
niu mój język wkręcił się w
wałek elektrycznej maszyny do
pisania?*

***Wierzę,** że tam w górze jest
coś, co czuwa nad nami.
Niestety, jest to rząd.*

GDYBY TYLKO BÓG dał mi
jakiś jasny znak! Na przykład
złożył solidny depozyt w szwajcarskim
banku na moje nazwisko.

eLŻbieta

Czerwińska Absolwentka
Studium Aktorskiego przy Teatrze
Wybrzeże w Gdańsku.

Zadebiutowała w *Dziadach* w reż.
M. PRUSA. WSPÓLPRACOWAŁA Z TEATREM
WYBRZEŻE W GDAŃSKU, TEATREM

im. Jaracza w Olsztynie oraz z Teatrem
Na Woli. Zagrała m. in: Klarę w *Zemście* w reż.

J. Kozłowskiego, Małgorzatę w *Marii, Elżbiecie,*
Małgorzacie w reż. A. Choińskiej, Melę w *Moralności*

Pani Dulskiej w reż. K. Chamieca, Warię
Iwanowną w *Dzieciach Arbatu* w reż. J.
Krasowskiego. W latach 1985–1990

była aktorką Teatru Narodowego w Warszawie.

Współpracowała z B. Augustyniakem przy spektaklach
Nosorożec oraz *Kościuszko pod Racławicami*.

W 2008 roku przygotowała monodram
Kochany Synu w reż. R. Grzeli transmitowany
na żywo w TVP Kultura.

Maria Seweryn Absolwentka Akademii Teatralnej w Warszawie. Jako siedemnastolatka zadebiutowała w *Kolejności uczuć* w reż. R. Piwowarskiego. Za rolę w filmie *Matka swojej matki* w reż. R. Glińskiego, otrzymała Nagrodę dla Nadziei Polskiego Kina na Festiwalu Filmowym w Gdyni (1996 r.). W Teatrze Telewizji wystąpiła m.in. w: *Dziadach* w reż. J. Englerta, *Zazdrości* w reż. K. Jandy, *Grze Miłości i Przypadku* w reż. G. Holoubka oraz w *Martwej Królownie* w reż. P. Łazarkiewicza.

Gra na deskach teatrów Warszawy i Szczecina, m.in. w spektaklach w reż. Pawła Łysaka (*Shopping and Fucking*, *Ogień w głowie*), Piotra Łazarkiewicza (*Norway. Today, Panna Julia, Metoda*), Macieja Kowalewskiego (*Miss HIV, Bomba*), Krystyny Jandy (*Opowiadania zebrane, Lament na placu Konstytucji, Kobiety w sytuacji krytycznej*), Krzysztofa Warlikowskiego (*Hamlet*) czy Andrieja Konczałowskiego (*Król Lear*). Za rolę Nadii w *Polaroidach* została nagrodzona na Festiwalu Dramaturgii Współczesnej w Zabrzu. Otrzymała również Wyróżnienie (za rolę Lisy w *Opowiadaniach zebranych*) na Festiwalu w Kaliszu. W 2006 r. odebrała nagrodę od Ministra Kultury za kreację Iriny w spektaklu *Miss HIV*. Za rolę Cathy w *Dowodzie* w reż. A. Seweryna została nominowana do nagrody Warszawskie Feliksy 2008. Jej najnowszym filmem są *Wichry Kołymy* w reż. Marleen Gorris, gdzie wystąpiła u boku Emily Watson. Zagrała także w *Boisku bezdomnych* w reż. K. Adamik.

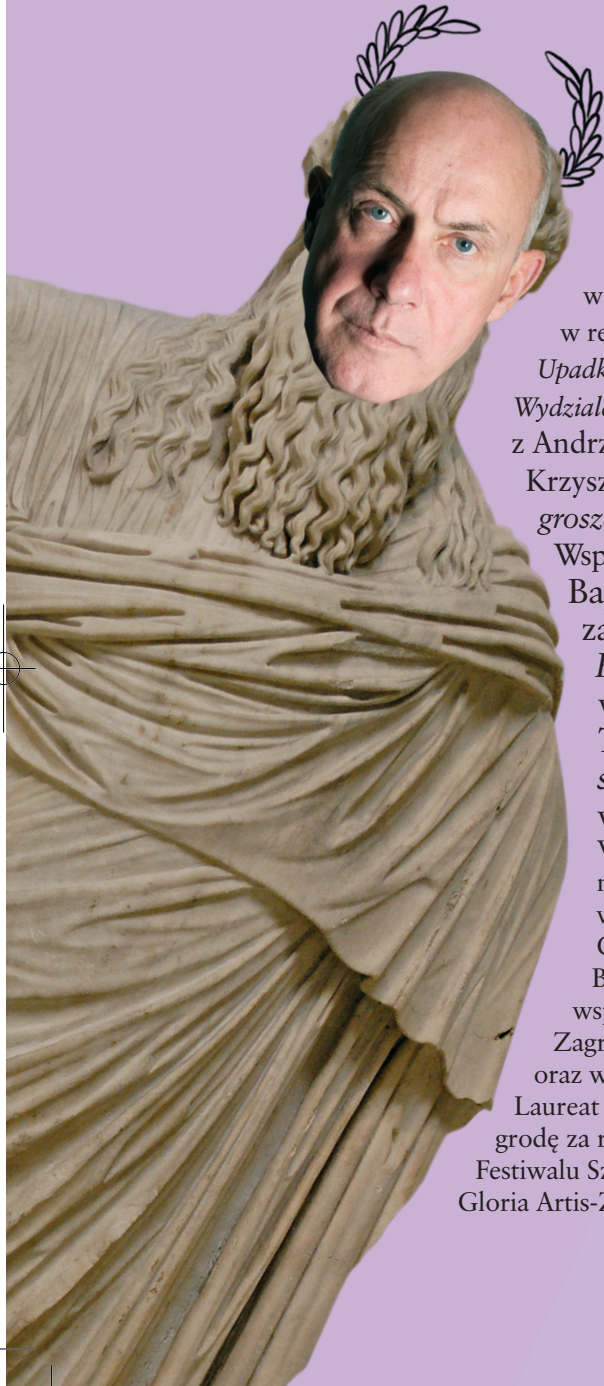
Patrycja Szczępanowska

Absolwentka warszawskiej Akademii Teatralnej. Debiutowała w *Opowieściach braci Grimm* w reż. K. Galosa. Współpracowała z teatrem Powszechnym im. J. Kochanowskiego w Radomiu, gdzie zagrała m.in. w: *Podróżach do wnętrza pokoju* w reż. A. Sroki, *Wieczorne kawalerskim* w reż. K. Galosa, *Romeo i Julii* w reż. A. Sroki, *Królowej śniegu* w reż. P. Ziniewicza. Współpracuje z Teatrem Na Woli, gdzie gra w *Bombie* w reż. M. Kowalewskiego oraz z Teatrem Polonia w spektaklu *Miss Hiv* w reż. M. Kowalewskiego. W teatrze telewizji zagrała w *Dzikusce* w reż. Ł. Wyleżalka. Sympatię widzów zyskała także rolami w produkcjach telewizyjnych (*Plebanii* oraz *Lokatorzy*).

michał Breitenwald

Aktor teatrów: Gniezna, Torunia, Kalisza, Bydgoszczy, Poznania oraz Warszawy (m.in. Rozmaitości, Na Woli, Komedia). Do ważniejszych jego ról teatralnych należą m.in. Błazen i Malvolio w *Wieczorze trzech króli* Szekspira, Bagatelka w *Domu Otwartym* Bałuckiego, Lenny w *Powrocie do domu* Pintera, Jarry w *Opowiadaniu o zoo* Albeego, Franio w *Szczęściu* Frania Perzyńskiego, Caramanchel w *Zielonym gilu* Tirso de Moliny, Grabiec i Kostryn w *Balladynie* Słowackiego, Dolski w *Wielkim Człowieku do małych interesów* Fredry, Schizofrenik w *Kręgu personalnym* Norena, Doktor w *Dziadach* w reż. M. Prusa, Oficer w służbie Edmunda w *Królu Learze* w reż. A. KONCZAŁOWSKIEGO CZY BELISARIO W *PANIENCE Z TACNY. ZA ROLĘ BŁAZNA W WIECZORZE TRZECH KRÓLI* W REŻ. M. MOKROWIECKIEGO NAGRODZONY NA FESTIWALU W TORUNIU. W TEATRZE TELEWIZJI WYSTĄPIŁ M.in. w: *Ulicy krokodyli* w reż. J. Wiśniewskiego, *Hernaním* w reż. R. Rowińskiego, *Ścieżkach chwały* w reż. J. Antczaka, *Złotym garncu* w reż. J. Skalskiego czy w *Pasożycie* i *Pikselach* w reż. M. Wrony. Wystąpił także w filmach: *Mgła*, *Dwa księżycy* oraz *Horror w Wesolych Bagniskach*, w reż. A. Barańskiego, *Pan Tadeusz* w reż. A. Wajdy, *Wrota Europy* w reż. J. Wójcika czy *Avalon* w reż. M. Oshi. W Teatrze Polonia można go oglądać także w roli Kulygina w *Trzech siostrach*.

PIOTR Machalica

Absolwent krakowskiej PWST. Aktor teatralny i filmowy. Przez wiele lat aktor Teatru Powszechnego w Warszawie. Od 2006 r. dyrektor artystyczny Teatru im. A. Mickiewicza w Częstochowie. Debiutował w *Przywidzenia i sny czyli...* w reż. R. Ludwika. Współpracował z Zygmuntem Hübnerem przy *Upadku, Muzyka-Radwan, Medei*, z Piotrem Cieślakiem przy *Wydziale, Nikiformach, Baalu, Turandocie, Ostatnich dniach ludzkości*, z Andrzejem Wajdą przy *Dwoje na huśtawce, Romeo i Juli*, Krzysztofem Zalewskim przy *Mężu i Żonie, Operze za trzy grosze, Okudźawie, Życiu: trzy wersje, Cohenie*.

Współpracował z teatrem Rampa, Roma, Ateneum, Bajka, Syrena, Nowym. W Teatrze Powszechnym zagrał m.in. w: *Weselu* w reż. K. Nazara, *Czarnej Komedii* w reż. M. Sikory, *Pannie Tutli-Putli* w reż. K. Jandy, *Eddim E.* w reż. G. Warchoła, *Trzech Siostrach* w reż. A. Glińskiej, *Czwartej siostrze* w reż. W. Kowalskiego, *Królu Learze* w reż. P. Cieplaka.

W marcu 2008 r. miała miejsce premiera jego pierwszego monodramu *Mały świadek Sammy Lee* w reż. A. Kękuś-Poks w Teatrze im. A. Mickiewicza w Częstochowie.

Grał w filmach Janusza Majewskiego, Jacka Bromskiego, Filipa Bajona, Feliksa Falka. Z Krzysztofem Kieślowskim współpracował przy *Dekalogu* i *Krótkim filmie o miłości*.

Zagrał również w *Pestce* filmowym debiucie Krystyny Jandy oraz w *Prawie ojca* Marka Kondrata.

Laureat nagrody im. Stanisława Wyspiańskiego oraz otrzymał nagrodę za rolę Alfreda w *Mężu i żonie* na I Ogólnopolskim Festiwalu Sztuk Przyjemnych. Odznaczony Srebrnym Medalem Gloria Artis-Zasłużony Kulturze.

Teatr MONTOWNIA Jedną z pierwszych niezależnych grup teatralnych w Polsce. Założyli ją w 1996 r. trzej absolwenci ówczesnej warszawskiej PWST: Adam Krawczuk, Rafał Rutkowski i Maciej Wierzbicki. Później dołączyli do nich Marcin Perchuć. Nazwę teatru tłumaczyli pierwotnymi planami wystawiania swoich sztuk w starej montowni Forda przy Teatrze Polskim. Plany spełzły na niczym, ale nazwa pozostała. Przez następne lata Montownia gościła na deskach wielu warszawskich teatrów – Powszechnego, Małego, Studio, Nowego, Buffo, Collegium Nobilium, by od 2005 r., przez dwa lata, grać w stałej siedzibie - Centrum Artystycznym Montownia. Obecnie Montownia znowu jest teatrem, który nie posiada własnej sceny, gra gościnnie m.in. w Teatrze Na Woli i Teatrze Praga. Początki Montowni sięgają jednak 1995 r., kiedy Adam Krawczuk, Maciej Wierzbicki

i Rafał Rutkowski wystawili w ramach Koła Naukowego PWST *Zabawę Mroźka*. Spektakl odniósł ogromny sukces i stał się „towarem eksportowym” grupy. Następnym tytułem – *Szelmostwami Skapena* Moliere’a, zagranym już w rozszerzonym składzie – potwierdzili, że ich talent nie jest jednorazowym błyskiem. Oba spektakle wystawiane są z powodzeniem do dzisiaj.

Krytycy zgodnie twierdzą, że Montownia jest jedną z ważniejszych grup, jaka pojawiła się na polskim rynku teatralnym. Miesięcznik „Teatr” zaliczył powstanie Montowni do najważniejszych wydarzeń ostatniego 15-lecia w polskim teatrze.

Teatr Montownia otrzymał m.in.: nagrodę im. Prof. Tadeusza Łomnickiego – za twórcze osiągnięcia, nagrodę im. Leona Schillera przyznawaną przez ZASP, nagrodę Uwaga Talent za swój pierwszy spektakl *Zabawa*. Byli też nominowani do Paszportów Polityki.

Montownia konsekwentnie definiuje własny model opartego na stałym zespole teatru – niezależnego, rentownego, wolnego od biurokracji, otwartego na nietuzinkowe pomysły i gotowego wspierać innych twórców. Efektem tej pracy są ciekawe projekty – *Peer Gynt* wystawiony w przestrzeni starego basenu, *Lovv* – pierwszy w Polsce spektakl dla nastolatków, ale także hity komediowe, jak choćby słynny *Testosteron A.* Saramonowicza czy tragicomedia *Wojna na trzecim piętrze*, po której zdobyli sobie przydomek polskiego Monthy Pytona. Kolejnym autorskim spektaklem *Utwór sentymentalny na czterech aktorów* /to tryptyk historii pokazywanych przez Piotra Cieplaka w Teatrze Montownia - historie opowiedziane bez słów – za pomocą ciała, gestu oraz kartonu, sznurka, bambusowych drążków i oczywiście muzyki.

Adam Krawczuk Aktor teatralny i filmowy. Absolwent warszawskiej PWST. Współzałożyciel a zarazem aktor i reżyser Teatru Montownia, powstałego w 1996 r. w Warszawie z inicjatywy trzech studentów PWST. Jego kariera artystyczna jest ściśle powiązana z działalnością Teatru Montownia. Zadebiutował w 1995 r. w sztuce S. Mrożka *Zabawa*, spektaklu powstałym w ramach Koła Naukowego PWST. Kolejne spektakle z jego udziałem to m.in.: *Skarb*, *Szelmostwa Skapena*, *Śpiew nocy letniej*, *Śleboda*, *Historia o rajach utraconym*, *Testosteron*, *Smutna Królowna*, *Peer Gynt*, *Utwór sentymentalny na czterech aktorów*. Wyreżyserował spektakl Montowni *O mój tato, biedny tato....* Reżyserią zajmuje się również poza Teatrem Montownia, prowadząc warsztaty i wystawiając spektakle z więźniami. W 2006 r. współpracował z amerykańską reżyserką Teyą Seypinuck przy spektaklu *Zakazane twarze*, w którym więźniowie zakładu karnego na Bemowie przedstawiali historie swojego życia. Następnie rozpoczął warsztaty teatralne w więzieniu na Mokotowie. Stworzył tam Grupę Teatralną C4, która w czerwcu 2007 r. zaprezentowała spektakl *Sceny z życia wzięte*. Ostatni z „więziennych” spektakli Krawczuka to jednoaktówka *Skarb* S. Tyma, która miała premierę w 2008 r. w Areszcie Śledczym Mokotów w Warszawie. Zdobywca licznych nagród zespołowych, m. in. za spektakle *Zabawa* i *Szelmostwa Skapena* oraz laureat nagrody im. Leona Schillera za osiągnięcia artystyczne w sezonie 97-98 dla Teatru Montownia. Na dużym ekranie wystąpił m.in. w filmach duetu Konecki-Saramonowicz – *Pół serio* (2000) i *Ciało* (2003).

Marcin peRChuć

Aktor teatralny i filmowy. Absolwent Wydziału Aktorskiego warszawskiej PWST. Przez kilka ostatnich lat pracował jako asystent na Akademii Teatralnej. Aktor Teatru Montownia, dołączył do niego w 1996 r., debiutując w spektaklu *Szelmostwa Skapena*.

Przedtem jednak z pasją oddawał się pracy dziennikarskiej, był reporterem, korespondentem, montażystą, przeprowadzał wywiady i audycje dla radia Kolor, pracował również w radiu Wawa.

Razem z pozostałymi aktorami Montowni wystąpił m. in. w spektaklach: *Śpiew nocy letniej*, *Śleboda*, *Niedoczyste*, *O mój tato, biedny tato...*,

Po naszymu, *Testosteron*, *Smutna Królowna*, *Peer Gynt*; wyreżyserowanych przez Piotra

Cieplaka – *Historii o rajach utraconym*, *Historii o narodzeniu Jezusa na Dworcu Centralnym*, *Utworze sentymentalnym na czterech aktorów*. Ostatnio można było go również zobaczyć

gościnnie w spektaklu *Próby* w reż. Waldemara

Śmigasiewicza w Studio Buffo. Otrzymał liczne nagrody zespołowe, m. in. za spektakle *Zabawa* i *Szelmostwa Skapena*, jest też laureatem nagrody im. Leona Schillera za osiągnięcia artystyczne w sezonie 97-98 dla Teatru Montownia.

Rafał Rutkowski

Aktor teatralny i filmowy.

Absolwent Wydziału Aktorskiego warszawskiej PWST. Współtwórca, aktor i dyrektor artystyczny Teatru Montownia. Od tej pory jego kariera teatralna, filmowa i telewizyjna jest ściśle związana z losami Montowni i jego kolegów – Adama Krawczuka, Marcina

Perchucia i Macieja Wierzbickiego. Podobnie jak Krawczuk i Wierzbicki, zadebiutował w *Zabawie*

S. Mrożka w 1995 r. Zagrał we wszystkich spektaklach Montowni, wymienić to należy choćby

takie tytuły jak: *Skarb*, *Szelmostwa*

Skapena, *Śpiew nocy letniej*, *Śleboða*,

Trans-atantyk, *Historia o rajach utraczonych*, *Wspólny pokój*,

Po naszymu,

McQichote, *Smutna Królowa*, *Lovv*.

Stworzył niezwykle

wyraziste role

w *Testosteronie* (Kornel), *Wojnie na trzecim piętrze*, *Kamieniach*

w kieszeniach i *Utworze*

sentymentalnym. Oprócz nagród zespołowych dla

Teatru Montownia za spektakle *Zabawa* i *Szelmostwa*

Skapena oraz nagrody im. Leona Schillera za osiągnięcia

artystyczne w sezonie 97-98 dla Teatru Montownia,

otrzymał Główną Nagrodę Aktorską za rolę Pani

Różomilskiej w spektaklu *O mój tato, biedny tato...*

podczas Festiwalu Komедii TALIA w Tarnowie

w 2000 r. Wystąpił m. in. w filmach duetu Ko-

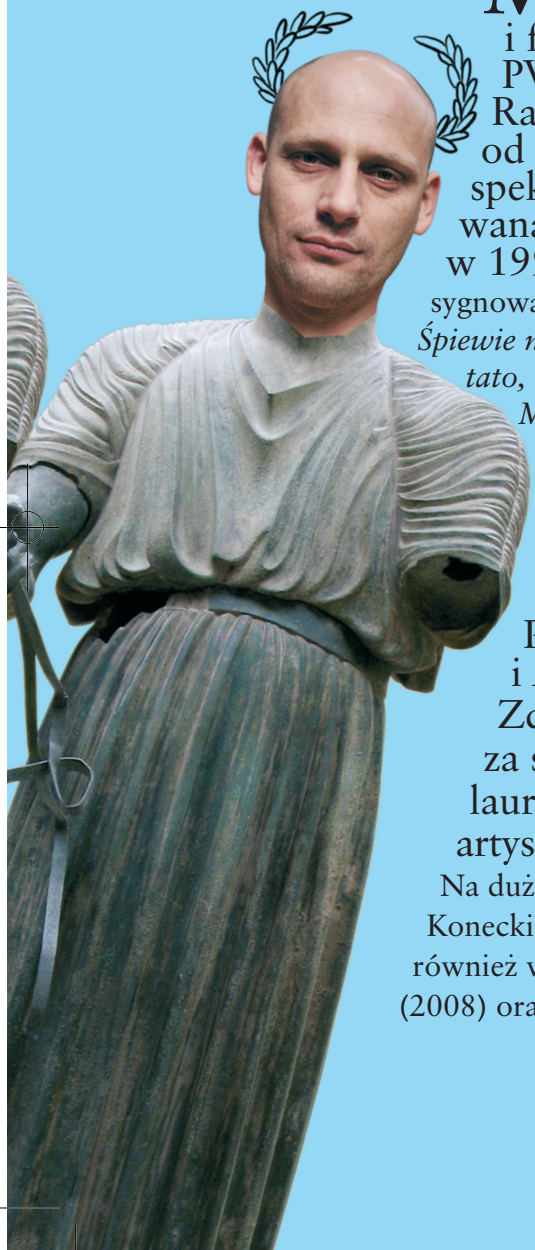
necki-Saramonowicz – *Pół serio* (2000),

Ciało (2003) oraz *Lejdis* (2008).

16

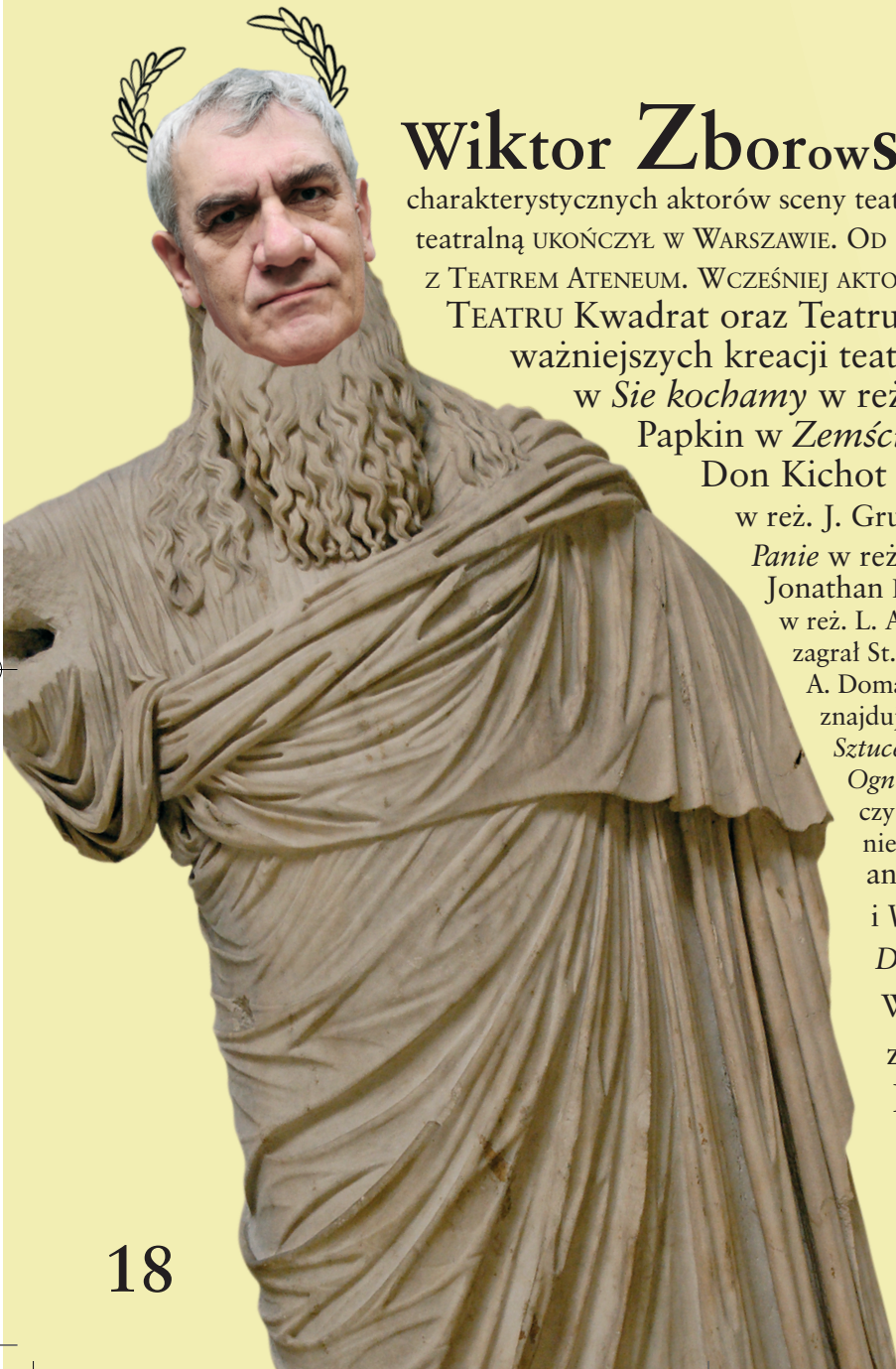

Maciej Wierzbicki

Aktor teatralny i filmowy. Skończył aktorstwo w warszawskiej PWST. Razem z Adamem Krawczukiem, Rafałem Rutkowskim i Marcinem Perchuciem od 12 lat tworzy Teatr Montownia. Pierwszy spektakl aktora to *Zabawa S. Mrożka*, zrealizowana jeszcze w ramach Koła Naukowego PWST w 1995 r. Ma na swoim koncie role we wszystkich spektaklach sygnowanych marką Montowni: *Skarbie*, *Szelmostwach Skapena*, *Śpiewie nocy letniej*, *Ślebodzie*, *Niedoczystem*, *Po naszymu*, *O mój tato*, *biedny tato...*, *Wspólnym pokoju*, *Trans-atlantyku*, *McQichocie*, *Smutnej Królowie*, *Lovv*, spektaklach Piotra Cieplaka – *Historii o raju utraconym*, *Historii o narodzeniu Jezusa na Dworcu Centralnym*, *Utworze sentymentalnym na czterech aktorów*. Stworzył ciekawe role w *Testosteronie* (Robal), *Peer Gyncie* (młody Peer) oraz *Wojnie na trzecim piętrze* i *Kamieniach w kieszeniach*.

Zdobywca licznych nagród zespołowych, m. in. za spektakle *Zabawa* i *Szelmostwa Skapena* oraz laureat nagrody im. Leona Schillera za osiągnięcia artystyczne w sezonie 97-98 dla Teatru Montownia.

Na dużym ekranie wystąpił m.in. w filmach duetu Konecki-Saramonowicz – *Pół serio* (2000) i *Ciało* (2003), zagrał również w najnowszym filmie Andrzeja Maleszki *Magiczne drzewo* (2008) oraz *Małej wielkiej miłości* Łukasza Karwowskiego (2008).

Wiktor Zborowski Jeden z najbardziej charakterystycznych aktorów sceny teatralnej i filmowej. Szkołę teatralną UKOŃCZYŁ W WARSZAWIE. OD 1987 R. ZWIĄZANY JEST Z TEATREM ATENEUM. WCZEŚNIEJ AKTOR TEATRU NARODOWEGO, TEATRU Kwadrat oraz Teatru Na Woli. Do jego ważniejszych kreacji teatralnych należą: Harry w *Sie kochamy* w reż. M. Sławińskiego, Papkin w *Zemście* w reż. G. Holoubka, Don Kichot Człowieku z *La Manchya* w reż. J. Gruzy, Kapitan Hak w *Piotrusiu Panie* w reż. J. Józefowicza oraz Jonathan Peachum w *Operze za trzy grosze* w reż. L. Adamika. W teatrze Polonia zagrał St. Claira w *Boskiej!* W reż. A. Domalika. W jego dorobku filmowym znajdują się role w: *CK Dezenterzy*, *Sztuce kochania*, *Złocie Dezenterów*, *Ogniem i mieczem*, *Starej baśni* czy ostatnio w *Rysiu*. Użyczał również głosu w filmach animowanych, m.in.: *Asterix i Wikingowie*, *Król Lew* czy *Dzwonnik z Notre Dame*. W 1997 r. uhonorowany został odznaką Zasłużonego Działacza Kultury. Handicap 14,6 (chwilowo).

CEZARY Żak W teatrze debiutował w 1991 roku w *Ślubie* Gombrowicza w reż. A. Makowieckiego. Współpracował z Teatrem Współczesnym we Wrocławiu i Teatrem im. Norwida w Jeleniej Górze. W latach 1997-2006 aktor Teatru Powszechnego w Warszawie, gdzie zagrał m.in. w: *Historyii o...* i *Wesołych kumoszkiach z Windsoru* w reż. P. Cieplaka, *Zębach* w reż. M. Koterskiego, *Marii Callas. Lekcja śpiewu* w reż. A. Domalika, *Żelaznej konstrukcji* w reż. M. Wojtyszki.

W 1994 roku otrzymał nagrodę na XXVIII OFTJA w Toruniu za monodram *Kontrabasista*. Sympatię widzów zyskała jego rola w *Miodowych latach*, jak również w *Ranczo*, za który w 2007 roku otrzymał nagrodę dla Najlepszego AKTORA W SERIALU KOMEDIOWYM NA FESTIWALU WAKACYJNE KADRY W CIESZYNIE. NA DUŻYM EKRANIE ZADEBIUTOWAŁ FILMEM *MAGNETO* W REŻ. J. J. KOLSKIEGO. MA NA SWOIM KONCIE ROLE W WIELU FILMACH KINOWYCH I TELEWIZYJNYCH, M.IN. W *CWALE* W REŻ. K. ZANUSSIEGO, *PULKOWNIKU KWIATKOWSKIM* W REŻ. K. KUTZA, *KILERZE* W REŻ. J. MACHULSKIEGO CZY *DNIU ŚWIRA* W REŻ. M. KOTERSKIEGO. W teatrze Polonia zagrał Wistowskiego w *Grubych rybach* w reż. K. Jandy

Anna Kołyszko

Anglistka. Tłumaczka powieści, książek dla dzieci, artykułów, sztuk teatralnych, piosenek. Autorka tłumaczeń ponad 80 książek m.in.: *Oka*, *Czarodzieja*, *Splendoru* Vladimira Nabukova, *Monologów waginy*

Eve Ensler, *Pięknie przegranych* Leonarda Cohena, *Piątego jeźdźca Apokalipsy* Jamesa

Pattersona i Maxine Paetro. Związana z Polskim Radiem. Razem z Robertem

Mannem i Piotrem Kołyszko przygotowała wydany w USA *Dictionary of Polish Obscenities*.

W latach 1982-1991 pracowała w redakcji miesięcznika

Literatura na Świecie,

propagując prozę anglosaską.

Wprowadziła do polskich teatrów

Śmierć oraz *Boga* Woody'ego

Allena. Współpracowała m.in. z:

Gazetą Wyborczą, *Szpilekami*,

Zeszytami Literackimi,

Dialogiem, *Playboyem*,

Przekrojem. Od roku 1996

współpracuje z miesięcznikiem

Reader's Digest. Przegląd.

KRystyna Janda *reżyseria* Aktorka, reżyserka, autorka książek i felietonów. Absolwentka Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Warszawie. Na scenie zadebiutowała w 1976 r. w warszawskim Teatrze Ateneum rolą Anieli w *Ślubach panińskich* w reż. J. Świderskiego, i jednocześnie w Teatrze Małym rolą Doriana Graya w sztuce

Osborne'a. Jeszcze jako studentka wystąpiła w legendarnym spektaklu telewizyjnym *Trzy Siostry* Czechowa w reż.

A. Bardiniego. Zagrała Maszę. W filmie zadebiutowała w *Człowieku z marmuru* w reż. A. Wajdy. Zagrała blisko 80 ról filmowych w Polsce i za granicą, z których największą okazała się kreacja w *Przesłuchaniu* w reż. R. Bugajskiego, za którą otrzymała nagrodę dla najlepszej aktorki

na Festiwalu Filmowym w Cannes. W teatrze występuje od 30 lat. Przez 11 lat była aktorką warszawskiego Teatru Ateneum, a później, przez 16 lat, Teatru Powszechnego w Warszawie.

Zagrała także wiele ról i wyreżyserowała kilkanaście spektakli w Teatrze Telewizji. W 2005 r. otworzyła autorski Teatr Polonia prowadzony przez Fundację Krystyny Jandy Na Rzecz Kultury. W roku 2006 otrzymała Europejską Nagrodę Mediów Médaille Charlemagne. Wybrana do grona

najwybitniejszych aktorów polskich XX wieku przez

czytelników „Polityki”. W 2007 r.

nagrodzona Złotą Kaczką w kategorii Najlepsza Aktorka ostatniego 50-lecia kinematografii polskiej.

Arkadiusz kOśmider *sce*nografia

Autor scenografii, dekoracji wnętrz oraz kostiumów do filmu, teatru TV oraz sztuk teatralnych. W teatrze współpracował m.in. z A. Żmijewskim przy *Emigrantach*, O. Chajdas przy *Ostatnim Żydzie w Europie*, K. Langiem przy *Kobiecie w czerni* oraz z J. Papisem przy *Komponentach*. Jest autorem scenografii do ponad 20 spektakli teatru TV m.in. do: *Damy od Maxima* w reż. J. Józefowicza, *Yes Panie McLuhan* w reż. O. Lubaszenki, *Ognia w głowie* oraz *Pasożytach* w reż. P. Łazarkiewicza, *Pułkownika Ptaka* w reż. O. Lipińskiej, *Sily Kosmicznej* i *I Bogu dzięki !* w reż. J. Majewskiego, *Wielkiego świata* w reż. W. Leszczyńskiego, *Grzechów starości* w reż. M. Wojtyszko, *Noża w głowie Dino Baggio* w reż. M. Piwowskiego. Przygotował scenografię do filmów: *Statyści* w reż. M. Kwiecińskiego, *Parę osób, mały czas* i *Niech gra muzyka* w reż. A. Barańskiego, *Poniedziałku i Wtorku* w reż. W. ADAMKA, *GNIĘWU* w reż. M. ZIĘBIŃSKIEGO, *CZŁOWIEKA WÓZKÓW* w reż. M. MALCA, *CHŁOPAKI NIE PŁACZĄ* i *PORANKU KOJOTA* w reż. O. Lubaszenki, *Młodych wilków 1/2* i *6 dni strusia* w reż. J. Żamojdy oraz do seriali: *Czwarta władza*, *Oficer* i *Oficerowie*. Nagrodzony na II Krajowym Festiwalu Teatru PR i TV „Dwa Teatry” za scenografię do spektaklu *Portugalia* w reż. Z. Brzozy oraz na VI Festiwalu Teatru PR i TV nagrodą Grand Prix za scenografię do spektaklu *Juliusz Cezar* w reż. J. Englerta.

Dorota RoQUEplo

kostiumy Kostiumograf teatralny
i filmowy. Absolwentka Szkoły

Projektowania i Kostiumu w Paryżu.

Jest autorką kostiumów do kilkudziesięciu
filmów, m.in. do: *300 mil do nieba*
w reż. M. Dejczer, *Eminent domain* w reż.

J. Irvina, *Życie za życie. Maksymilian Kolbe* czy

Dotknięcie ręki w reż. K. Zanussiego, *Zwolnieni z życia* i *Polska śmierć*
w reż. W. Krzystka, *Prowokator* w reż. K. Langa (nagroda na Festiwalu
Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni), *Chłopaki nie płaczą* w reż.

O. Lubaszenki, *U pana Boga za piecem* w reż. J. Bromskiego,

Na koniec świata w reż. M. Łazarkiewicz, *Mój Nikifor* (nagroda
na Festiwalu Polskich Filmów FABULARNYCH W GDYNI), *PRĘGI*

W REŻ. M. PIEKORZ (NAGRODA NA FESTIWALU POLSKICH

FILMÓW FABULARNYCH W GDYNI) I *PLAC ZBAWICIELA* W REŻ.

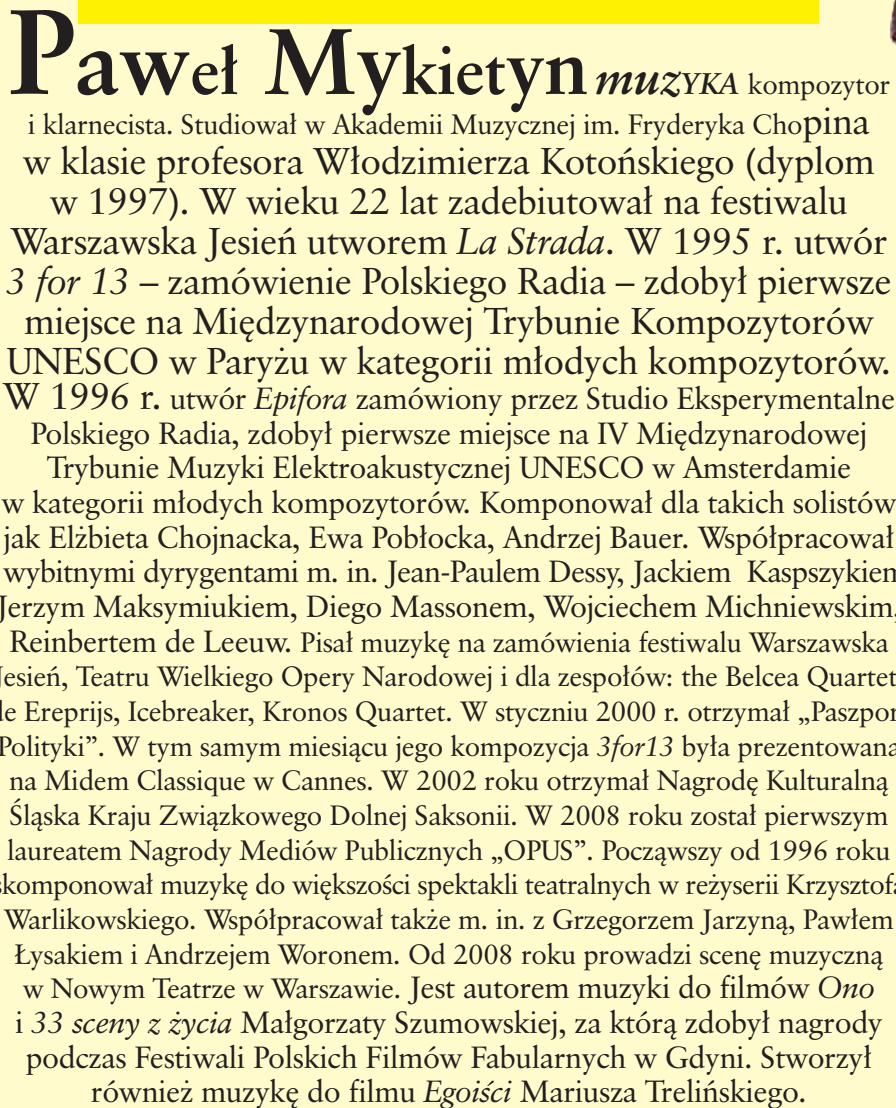
K. KRAUZEGO. PROJEKTOWAŁA TAKŻE KOSTIUMY DO
SPEKTAKLI TEATRALNYCH I DLA TEATRU TELEWIZJI, W TYM

DO PRZEDSTAWIEŃ K. JANDY (*FIZJOLOGIA*
małżeństwa, *Klub kawalerów*, *Związek*
otwarty, *Kopciuszek*), M. Łazarkiewicz
(*Klimaty*, *Gdy tańczyła Isadora*),

J. Morgensterna (*Herbatka u Stalina*),

T. Wiszniewskiego (*Inne czasy*, *Co się*
właściwie stało Betty Lemon?, *Temida jest*
kobietą...), W. Pszoniaka (*Dożywocie*),

P. Łazarkiewicza (*Ogień w głowie*, *Zbliżenie*,
Pasożyty) A. Domalika (*Terminal 7*).

Paweł Mykietyn *muzyka* kompozytor i klawecista. Studiował w Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w klasie profesora Włodzimierza Kotońskiego (dyplom w 1997). W wieku 22 lat zadebiutował na festiwalu Warszawska Jesień utworem *La Strada*. W 1995 r. utwór *3 for 13* – zamówienie Polskiego Radia – zdobył pierwsze miejsce na Międzynarodowej Trybunie Kompozytorów UNESCO w Paryżu w kategorii młodych kompozytorów. W 1996 r. utwór *Epifora* zamówiony przez Studio Eksperymentalne Polskiego Radia, zdobył pierwsze miejsce na IV Międzynarodowej Trybunie Muzyki Elektroakustycznej UNESCO w Amsterdamie w kategorii młodych kompozytorów. Komponował dla takich solistów jak Elżbieta Chojnacka, Ewa Pobłocka, Andrzej Bauer. Współpracował z wybitnymi dyrygentami m. in. Jean-Paulem Dessy, Jackiem Kasprzykiem, Jerzym Maksymiukiem, Diego Massonem, Wojciechem Michniewskim, Reinbertem de Leeuw. Pisał muzykę na zamówienia festiwalu Warszawska Jesień, Teatru Wielkiego Opery Narodowej i dla zespołów: the Belcea Quartet, de Ereprijs, Icebreaker, Kronos Quartet. W styczniu 2000 r. otrzymał „Paszport Polityki”. W tym samym miesiącu jego kompozycja *3for13* była prezentowana na Midem Classique w Cannes. W 2002 roku otrzymał Nagrodę Kulturalną Śląska Kraju Związkowego Dolnej Saksonii. W 2008 roku został pierwszym laureatem Nagrody Mediów Publicznych „OPUS”. Począwszy od 1996 roku skomponował muzykę do większości spektakli teatralnych w reżyserii Krzysztofa Warlikowskiego. Współpracował także m. in. z Grzegorzem Jarzyną, Pawłem Łysakiem i Andrzejem Woronem. Od 2008 roku prowadzi scenę muzyczną w Nowym Teatrze w Warszawie. Jest autorem muzyki do filmów *Ono* i *33 sceny z życia* Małgorzaty Szumowskiej, za którą zdobył nagrody podczas Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni. Stworzył również muzykę do filmu *Egoiści* Mariusza Trelińskiego.

Anna Iberszer *choreografia* Absolwentka

Reżyserii Dźwięku na Akademii Muzycznej i Prywatnej Szkoły

Aktorskiej w Warszawie. Wybitna tancerka tango i flamenco.

Choreograf i pedagog tańca. Jako aktorka i tancerka wystąpiła

na deskach Teatru Narodowego w *Śnie nocy letniej* w reż.

J. Grzegorzewskiego, w spektaklach J. Stańka:

Tango operita: Szare kwiaty w warszawskim Teatrze

Syrena, w *Carmen TV* w roli Carmen na Festiwalu

Sacrum Profanum w Krakowie, oraz w *Cafe Retiro*

w reż. M. Grabowskiego w Teatrze Starym

w Krakowie. W teatrze Polonia MOŻNA JĄ OGLĄDAĆ

w *BOSKIEJ!* w reż. K. JANDY. JEST TAKŻE AUTORKĄ

CHOREOGRAFII W PRZEDSTAWIENIACH: *NA CZWORAKACH* reż.

K. KUTZA (TEATR NARODOWY), *TANGO GOMBROWICZ*

w reż. M. GRABOWSKIEGO (TEATR STARY W KRAKOWIE),

MALAMBO w reż. O. SPISAKA (LABORATORIUM DRAMATU),

TANGO PIAZZOLA (TEATR IM. SŁOWACKIEGO W KRAKOWIE),

LETNICY w reż. E. Corina (Collegium Nobilium w Warszawie)

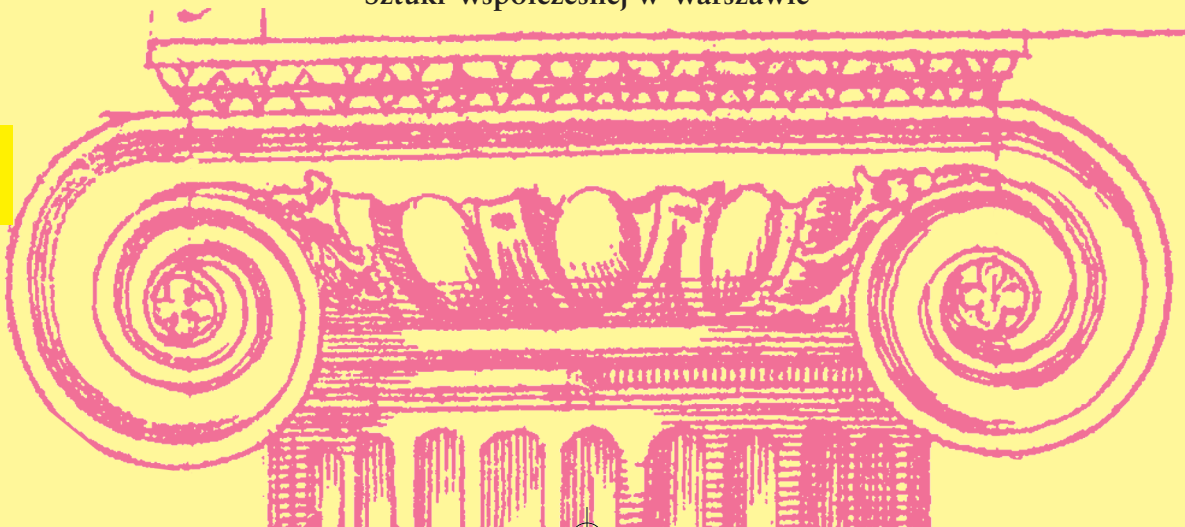
oraz opracowania muzycznego do spektaklu

Nad złotym stawem w reż. Z. Zapasiewicza

(Teatr Powszechny w Warszawie).

Dariusz Kuc *światło* Operator filmowy i reżyser filmów reklamowych. Absolwent Wydziału Operatorskiego PWSFTviT w Łodzi.

Współpracował m.in. z: Andrzejem Wajdą (*Pierścionek z orłem w koronie*), Krzysztofem Kieślowskim (*Dekalog VII*), Maciejem Wojtyzko (*Mistrz i Małgorzata*), Waldemarem Krzystkiem (*Ostatni prom, Zwolnieni z życia, Polska śmierć*), Andrzejem Domalikiem (*Schodami w górę, schodami w dół*), Johnem Irvinem (*Eminent Domain*), Piotrem Szulkinem (*Ga, Ga. Chwiata bohaterom, Femina* – nominacja do nagrody za zdjęcia na FFFF w Gdyni, *Ubu król*), Andrzejem Barańskim (*Kramarz, Horror na wesotych bagniskach, Parę osób mały czas, Braciszek*), Feliksem FALKIEM (KONIEC GRY) CZY FILIPEM ZYLBEREM (POŻEGNANIE Z MARIĄ). JEST AUTOREM ZDJĘĆ DO PONAD DWUDZIESTU SPEKTAKLI TEATRU TELEWIZJI, W TYM DO: *HEDDY GABLER, CYDA, KLUBU KAWALERÓW ORAZ MAŁYCH ZBRODNI MAŁŻEŃSKICH* W REŻ. K. JANDY, *IVETTE* W REŻ. F. ZYLBERA, *WIELEBNYCH* W REŻ. K. KUTZA, *CZAPY ORAZ UCZONEGO ARTURO UI* W REŻ. P. SZULKINA, *NAUKI O BARWACH* W REŻ. J. Englerta, *Błądzenia* w reż. J. Jarockiego czy do *Wniebowstąpienia* (Rudnicki A.) w reż. R. Rowińskiego, za które otrzymał nagrodę na Ogólnopolskim Konkursie na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej w Warszawie

Prof. Roman Taborcki

**PREKURSORKI
TEATRU POLONIA
W DWUDZIESTOLECIU
MIĘDZYWOJENNYM**

Teatr Polonia Krystyny Jandy nie jest pierwszym w Warszawie przedsięwzięciem teatralnym powołanym do życia przez znaną aktorkę. Kilka podobnych wydarzeń miało miejsce w okresie dwudziestolecia międzywojennego.

Pierwszym warszawskim teatrem, w którego nazwie występowało nazwisko głośniejszej aktorki, był Teatr Ćwiklińskiej i Fertnera, otwarty 19 września 1926 r. Nie był to jednak prawdziwy teatr tych dwojga aktorów, ale impreza zorganizowana przez obrotnych przedsiębiorców, którzy posłużyli się nazwiskami popularnych gwiazdorów ze względów reklamowych. Repertuar oparli na trzeciorzędnych francuskich farsidlach, recenzenci oburzali się na marnowanie talentu Ćwiklińskiej. Po jednym sezonie, wskutek wycofania się i Ćwiklińskiej, i Fertnera teatr ten zaprzestał swej działalności.

W 1931 r. Irena Solska, pozbawiona wówczas stałej pracy, założyła na Żoliborzu, przy wsparciu Towarzystwa Przyjaciół Żoliborza i Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, własny Teatr im. Stefana Żeromskiego, oparty na zespole młodych, przeważnie bezrobotnych aktorów. Na inaugurację, która odbyła się 22 stycznia 1932 r. w sali przedszkola przy Placu Wilsona 1, wybrano fragmenty *Róży* Żeromskiego, następnie grano m.in. *Gwałtu, co się dzieje* Fredry, *Dzień październikowy* niemieckiego ekspresjonisty Georga Kaisera, *Tamtego* Zapolskiej, *Widowisko rybaltowskie* w inscenizacji Leona Schillera i *Daniela* Wyspiańskiego. Solska jako aktorka wystąpiła we własnym teatrze tylko raz, w *Przystani zbłąkanych* Haliny Marii Dąbrowskiej.

Przedstawienia odbywały się w różnych, często przypadkowych pomieszczeniach na terenie całej Warszawy. Recenzenci zwracali uwagę na nowości inscenizacyjne – nie było stałego podziału na scenę i widowie, obywano się bez kurtyny i dekoracji, aktorzy, niekiedy umieszczeni wśród widzów, grali prawie bez kostiumów. Ten nowatorski charakter teatru Solskiej dostrzegł i docenił Tadeusz Boy-Żeleński:

„Tak, w tej salce podmiejskiego przedszkola realizuje się owo upragnione »Studio«, o którego potrzebie pisałem tyle razy. [...] Potrzebny jest taki wentyl życia teatralnego; teatr, w którego k a l k u l a c j ę wchodzi ofiarność i zapał, i odwaga; teatr debiutów, prób, bodaj i cudactw, teatr improwizacji i niemożliwości; potrzebna jest ta atmosfera ciepła, tak nieodzowna w każdej wylęgarni.”¹

1) T. Żeleński /Boy/, *Pisma*, tom 24, Warszawa 1966, s. 240.

Mieczysława Ćwiklińska

Maria Malicka

Irena Grywińska

Irena Solska

Irena Grywińska

Tymczasem według nowatorskiego projektu awangardowego architekta Szymona Syrkusa została przebudowana do celów teatralnych dawna kotłownia przy ul. Suzina 4. Oddajmy głos monografistce Ireny Solskiej, Lidii Kuchtównie:

„Był to pierwszy w Polsce teatr symultaniczny. Nie miał sceny ani stałego miejsca dla widowni. Oczywiście nie miał również kurtyny i rampy scenicznej. Podłoga sali teatralnej składała się z drewnianych ruchomych bloków. Można było kształtować z nich scenę w dowolnym miejscu i widownię, bardziej lub mniej amfiteatralną, sytuować widzów w coraz to innych miejscach sali.”²

Zespół Solskiej, pod zmienioną nazwą Studia Teatralnego im. Stefana Żeromskiego, zainauguował działalność w tym nowym pomieszczeniu 31 maja 1933 r. premierą „reportażu scenicznego” *Boston* niemieckiego autora Bernarda Blume’a, osnutego wokół głośnej wówczas sprawy Sacco i Vanzettiego, włoskich emigrantów w Stanach Zjednoczonych skazanych na śmierć w poszlakowym procesie i straconych pomimo międzynarodowych protestów. W przedstawieniu, składającym się z czterdziestu ośmiu scen, zostały umiejętnie wykorzystane dostępne w tym nowym wnętrzu możliwości inscenizacyjne, zwłaszcza w zakresie posługiwania się przestrzenią i światłem.

Niestety przedstawienie *Bostonu* pod zarzutem podburzającej tematyki społecznej zostało przez wła-

2) L. Kuchtówna, *Irena Solska*, Warszawa 1980, s. 186.

dze zdjęte z repertuaru, a Ministerstwo Opieki Społecznej cofnęło teatrowi skromny zasiłek. Odbyło się jeszcze kilka premier, m.in. 17 września 1933 r. *Godów weselnych* Leona Schillera, ostatecznie jednak w styczniu roku następnego ten jeden z najbardziej interesujących w okresie dwudziestolecia międzywojennego warszawskich eksperymentów teatralnych zakończył swoją działalność.

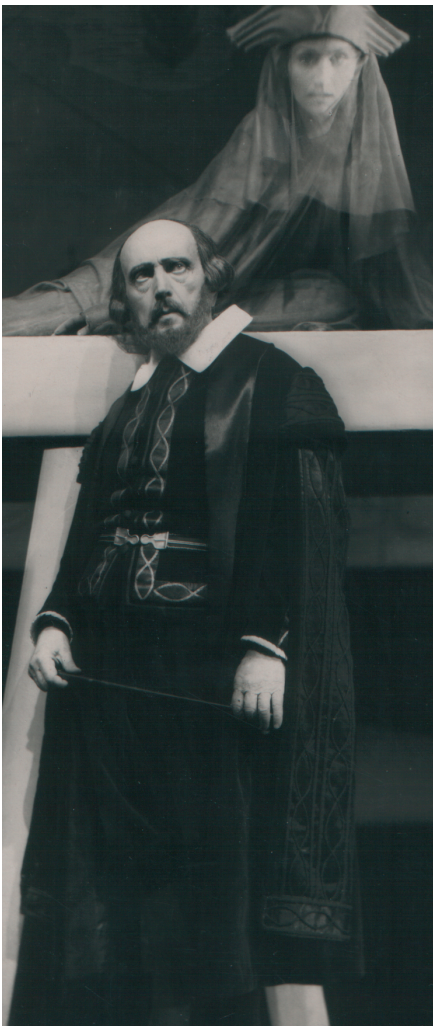
W październiku 1932 r. w podziemiach Galerii Luxemburga przy ul. Senatorskiej 29, w sali, w której przez poprzednie dwanaście lat mieścił się słynny kabaret Qui Pro Quo, został otwarty prywatny Teatr Kameralny Karola Adwentowicza i Ireny Grywińskiej. Działał on, zmagając się z nieustannymi kłopotami finansowymi, przez siedem sezonów, do wybuchu drugiej wojny światowej. Był to teatr, zgodnie z całą dotychczasową działalnością Adwentowicza, szczególnie wyczulony na aktualną problematykę społeczną, obyczajową, moralną.

Mówił o tym sam Adwentowicz w referacie wygłoszonym na Nadzwyczajnym Walnym Zjeździe Delegatów ZASP w Warszawie w 1936 r.:

„Przechodząc do omówienia działalności Teatru Kameralnego muszę podkreślić specjalne jego nastawienie na tematy społeczne, co dało wyraz w pokazie sztuk bojowych, również nieznanych jeszcze w stolicy autorów polskich [...]. Teatr Kameralny pod moim i Ireny Grywińskiej kierunkiem zмага się już czwarty rok z ciężkimi warunkami. Specjalne zamierzenia artystyczne, omijanie repertuaru rozrywkowego, a poszukiwanie sztuk o zdecydowanej fizjonomii nasuwają duże trudności w prowadzeniu teatru i nie stwarzają atmosfery wypoczynkowej. Niemniej jednak, w harmonijnej pracy z zespołem kolegów naszych, ożywieni jesteśmy jak najlepszą myślą na przyszłość, wierząc, że pozycję naszą artystyczną zachowamy, rozwinemy, a warsztat pracy utrzymamy.”³

Zaangażowana społecznie postawa Adwentowicza zadecydowała, że pomimo trudnej sytuacji finansowej repertuar Teatru Kameralnego rzeczywiście był nasycony pozycjami wartościowymi. Wielki aktor sięgnął do swego umiłowanego repertuaru skandynawskiego i przypomniał *Ojca Strindberga* oraz *Wroga ludu*, *Norę* i *Budowniczego Sollnesa* Ibsena. Przypomniał również *Hamleta*, ale tym razem już bez własnego udziału aktorskiego. Wystawił *Przebudzenie się wiosny* Wedekinda, *W małym domku* Rittnera, *Żabusię* Zapolskiej, *Mistrza* Hermanna Bahra, *Ponad śnieg bielszym się stanę* Żeromskiego oraz – z wielkim powodzeniem

3) K. Adwentowicz, *Teatry prywatne*, w: *Pamiętnik Nadzwyczajnego Walnego Zjazdu Delegatów ZASP poświęconego sprawom i zagadnieniom artystycznym*, pod red. T. Terleckiego, Warszawa 1936, s. 110-111.

– *Dziewczęta w mundurkach* Chrysty Winsloe. Przywiązywał duże znaczenie do polskiego repertuaru współczesnego, o czym świadczyły m.in. premiery *Lekarza bezdomnego* Słonimskiego, *Sygnatów* Szelburg-Zarembiny, *Dyktatora On* Zawieyskiego, *Współczesnych* Gojawiczyńskiej. Po premierze debiutanckiej *Sprawiedliwości* Marceliny Grabowskiej, odważnie poruszającej drażliwą problematykę obyczajową, Tadeusz Boy-Żeleński napisał:

„Na uznanie zasługuje też i Adwentowicz, który tak ofiarnie otwiera progi swego teatru młodemu, a równocześnie nie waha się poruszać tematów znajdujących się na indeksie obowiązującej prudencji.”⁴

Na początku 1938 r. w Teatrze Kameralnym odbyła się premiera scenicznej adaptacji *Anny Kareniny* Tolstoja w reżyserii Leona Schillera i z dekoracjami Władysława Daszewskiego, niestety jednak według zgodnej opinii krytyków było to przedsięwzięcie nieudane. Teatr Kameralny opierał się przede wszystkim na aktorstwie Karola Adwentowicza i Ireny Grywińskiej, oni też najczęściej reżyserowali, a Grywińska również tłumaczyła wystawiane sztuki oraz troskliwie sprawowała pieczę nad całą instytucją.

31 sierpnia 1935 r. w podziemiach budynku dawnej panoramy przy ul. Karowej 18 został otwarty nowy prywatny Teatr Malickiej. Prasa żartowała, że był to ślubny prezent lubianej aktorki dla męża, aktora Zbigniewa Sawana. I rzeczywiście Maria Malicka i jej mniej utalentowany, ale znany wówczas

4) T. Żeleński /Boy/, tamże, tom 26, Warszawa 1969, s. 162.

z ról filmowych żonek byli głównymi aktorami tego teatru, działającego przez cztery sezony, aż do wybuchu wojny. „Teatr Malickiej – pisał Tadeusz Boy-Żeleński – to jest klasyczny »teatr aktorki« w epoce, gdy teatry stoją raczej zespołem, reżyserią, repertuarem.”⁵

W repertuarze przeważały pozycje błahe, dobrane pod kątem „kasy” oraz efektownych ról dla samej Malickiej. Ale wystawiono też *Marię Stuart* Słowackiego, *Profesję pani Warren* i *Kandydę* Shawa, *Po prostu człowiek* Miguela de Unamuno, a ze współczesnej polskiej dramaturgii sztuki Romana Niewiarowicza, Antoniego Cwojdziańskiego i Jana Adolfa Hertza.

17 stycznia 1939 r. premierą *Pani Bovary* Flauberta w adaptacji Zofii Nałkowskiej, i oczywiście z Malicką w głównej roli, Teatr Malickiej otworzył nową scenę w świeżo wybudowanym nowoczesnym domu mieszkalnym przy ul. Marszałkowskiej 8, tam, gdzie obecnie mieści się Teatr Rozmaitości.

Teatr Polonia Krystyny Jandy znakomicie wpisuje się w tradycję przedsięwzięć teatralnych podejmowanych bądź współtworzonych w Warszawie przez wybitne aktorki, w tradycję żoliborskiego teatru Ireny Solskiej oraz Teatru Kameralnego Adwentowicza i Ireny Grywińskiej. Wielkie powodzenie, jakim cieszy się ten teatr, poświadcza, że był on Warszawie bardzo potrzebny. Życzymy, ażeby nadal udawało mu się umiejętnie łączyć nowe poszukiwania artystyczne z oczekiwaniami warszawskiej publiczności.

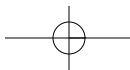
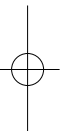
Mieczysława Ciwiklińska

Maria Malicka

5) T. Żeleński /Boy/, tamże, tom 28, Warszawa 1975, s. 28

Str 34-35 – rozkładówka reklam
Axa i nobo

NO BO

NOBO TO NIE TYLKO PIERWSZY WARSZAWSKI LOUNGE BAR

- SŁYŃĄCY Z WYŚMIENITEJ KUCHNI, IMPONUJĄCEGO BARU
I CIEKAWYCH WYDARZEŃ ARTYSTYCZNYCH.

NOBO TO TAKŻE PROFESJONALNY KATERING

JUŻ PONAD 5 LAT DOSTARCZAMY WYJĄTKOWE USŁUGI
KATERINGOWE. NASZE PORTFOLIO JEST IMPONUJĄCE,
A OFERTY DOSTOSOWANE DO POTRZEB
I MOŻLIWOŚCI KLIENTA.

NOBO CATERING
mail: magda@nobobar.pl
tel: 507 130 659

NOBO BAR

ul. Wilcza 58a • tel: 022 622 40 07 • www.nobobar.pl

Partner strategiczny

Partnerzy premiery

VIKTORIO
USŁUGI KURIERSKIE

W. KRUK

Patroni medialni

Radio ZET

onet.pl

gazeta
WYBORCZA.PL

ams

**PRZE
KROJ**

PANI

empik

Spektakl dofinansowany ze środków

Urząd Miasta
Stołecznego
Warszawy

Szczególne podziękowania dla Ambasady Amerykańskiej w Warszawie
za pomoc i realizację nagrania głosu Woody'ego Allena.
Licencja na wystawienie utworu została wydana przez Stowarzyszenie Autorów ZAIKS

W programie wykorzystano zdjęcia Roberta Jaworskiego.
Fotografie ilustrujące tekst prof. Romana Taborskiego pochodzą ze zbiorów
Instytutu Teatralnego w Warszawie

Opracowanie graficzne: Agnieszka Skriabin